

שבילים

שבילים בחסידות ברסלב

יום ו', ערב שבת | פרשת קרח | כ"ט בסיון ה'תשע"ע

שבילי עולם

"שבילי עולם" (ירמיה יח, טו) - 'שבילים המתוקנים' (רש"י); 'שבילים שדרכו אבותיהם הצדיקים מעולם - שבולי כתוב בו"ו וקרי שבילי ביו"ד' (רד"ק).

אכן, זוהי מטרתו של 'שבילי' להציג בפני קהל הקוראים - שבילי חסידות ברסלב, בהם דרכו החסידים הראשונים אשר מעולם, בבחינת "אם לא תדעי לך... צאי לך עקבי הצאן" - 'התבונני בדרכי אבותיך הראשונים שקבלו תורת ושמרו משמרת ומצוותי ולכי בדרכיהם' (רש"י שיר השירים א, ח).

מה בגליון? פרסום ראשון מתוך פנקס חברת משניות שייסדו חסידי ברסלב בברדיצ'ב בשנת תר"ע - לפני 100 שנים עגולות!

ובנוסף: "חידה מבעל-המחבר הפנקס" - חידה מרתקת קשה לפיצוח, אשר לא הצלחנו לפותרה. נשמח לקבל את פתרונה בדואר המערכת ולפרסמה בקרוב א"ה.

קסת הסופר

בגליון הקודם הארכנו אודות המשלחת האתנוגרפית של ש. אנ-סקי וקורותיה, ואף הרחבנו את היריעה בתיאור ביקורם המופלא של חברי המשלחת אצל חסידי ברסלב בברדיצ'ב בשנת תרע"ג.

במאמר הלז ציטטנו בארוכה את עדותו של מזכיר המשלחת אברהם רכטמן, על פועלם הנמרץ לתעד במשך מספר שבועות חומר ברסלבי רב עניין; העתקת פנקסי-קהילה וסיפורים עלומים, הקלטת נוסחי-תפילה וניגונים, והצלחה מרובה ברכישת כתבים וחפצים - יקרים מפנינים.

שמע האוסף הנדיר מעורר ללא-ספק רצון עז לצאת בעקבותיו, ואכן, בחסידי שמים אשר עלינו, זכינו לפני כמה שנים לגלות טיפין טיפין מן האוצר המופלא. וכך נמצאו מעט מן ההעתקות, קצת מן ההקלטות, ועדיין ערגה נפשנו וחפצה מאד לראות את החפצים והכתבים שנרכשו בשנת: **כָּאֵל תַּעֲרַג** - - -

במאמרנו זה נגול לראשונה מסמך מרתק שהועתק בידי חברי המשלחת האמורה, שאותו מצאנו בספריית האקדמיה למדעים של אוקראינה - בקייב הבירה. המסמך כתוב בכתב יד של אברהם אליהו הרכיבי - חוקר קדמוניות נודע, שהתגורר בפטרבורג באותה תקופה. שמו של הכותב: **פנקס דחסידי ברסלב מברדיטשעוו, סימנו בספרייה: ארכיון 21 מס' 11, ומספר עמודיו: 53.** תוכנו מגוון ביותר, והוא מחולק לשלש קבוצות:

- 1. פנקס חברת-משניות של חסידי ברסלב בברדיצ'ב, שנכתב על ידי 'הקטן שמריה' - הוא רבי שמרל מברדיצ'ב מתלמידי המובהקים של רבי אברהם

ב"ר נחמן, המוכר בתולדות ברסלב לשם ולתהילה, ובחיבה יתירה מוזכר שמו בין מביני מדע שעסקו בהעתקת ה'ביאור הליקוטים' ושאר כתבי רבי אברהם.

2. מספר קטעים השייכים לספרים 'חיי מוהר"ן ו'ימי מוהרנ"ת' - נהמה בכתבים. ולאחריהם "חידה מבעל המחבר הפנקס" - שכאמור, לא הצלחנו עדיין לעלות על פתרונה - מי חכם ויבן, יודע פשר דבר וגידה.

3. קטעים מספר 'כוכבי אור' - שבאותה תקופה היה רובו של הספר מצוי עדיין בכתב-יד, ואת אור הדפוס ראו קטעים אלו רק בשנת תרצ"ה. בהעתקה דנן - חידושים מקפר, ועוד חזון למועד.

במאמר זה נתמקד באומ"ר הבא מן החדש, ונציג לפניכם את 'פנקס חברת משניות' כלול בהדרו על כל חלקיו: שער, מבוא, 'הקדמה', 'פתיחה', חרוזי 'ששה סדרי משנה', 'תקנות החבורה', ו'מעשה נורא' במעלת לימוד המשניות - שמקורו ברוך בספר 'שבחי הבעש"ט' (בד' קאפוסט תקע"ה: דף יד, א). ולאחר כל אלה - החידה המופלאה, שחידה נוספת בצידה: שמו של הכותב הטמון ברמז וחרוז בסופה - "ידיעת צוף חידתי קלה בעיני נבונים / שמעו (כן אמרי) [מאמרי] ענייני וכולם נכונים" - שכנראה מורה על השם: **יצחק בן שמעון**. ופליאה היא: מאי עבדיתיה דר' יצחק בפנקסיה דר' שמריה!?

והנה קסת הספר - 'פנקס ספרא' (תרגום יחזקאל ט, ב) - מעשה חרז וידי צורף - יקר ונעים / מקלעת פקעים / ש"ל צבעים / מעשה צבעים / נטע שעשעים / מפלאות תמים דעים / זמרו לשמו פי נעים

■ ■ ■

[שער הפנקס]

פתחו לי שערי צדק אבא במ אודה יה
 זה השער לד' צדיקים יבואו בו
 באו שערי בתודה חצרותיו בתהלה
פועל נוראות קודש ס גולתנו
משבעים נבחרים
חברו באהבה ואחוה ר עים האהובים
מלך שמים נרם אייר וזרח תמיד

ב"ה

פנקס מן החבורה משניות

שנתיסד מחדש בין החבורה הק'

אנשי **נחל נובע מקור ח** [כמה]

הנקראים בשמם ברסלב'ער חסידים

דפה ק"ק ברדיטשעוו

שנת יתגדל ויתקדש שמה **ר** בא בעלמא די ברא כרע ותיה לפ"ק

ע"י הכותב

הקטן שמריה בן לאדוני אבי אברהם אליהו זלל[ה] "ה"ה זצ"ל

[מבוא]

כה אמר השם
אם לא בריתי יומם ולילה
תקות שמים וארץ לא שמתי

פדה נפשות קהלות סגולין
חי בחסדך וגודל רחמיך הצליחם
מלכנו שמע נאקתם תברכו ויצליח תלמודם
ברוב רחמיך דגלם ירום טללי שפע בביתם

חבורה יקרה שוני משניות, ותזכו מהרה לבנין תלפיות, בעזר השם יתברך תקבלו עליכם בקשר אמיץ וחזק לקיים את כל מה שכתוב בהפנקס הזה היפה ומהודר ומבורר ומנופה בשלוש עשרה נפות כל תקנה ותקנה מהצדיקים הקדמונים זצ"ל אשר מפיהם אנו חיים, אשר תקנו לנו להיטיב אחריתנו. לכן אנשים נכבדים נתוועדו ביחד באהבה ואחוה וריעות, לתורה ולתפלה בבית הכנסת דחסידי ברסלב, ויקיים במהרה בימינו הכתוב: והסירותי מכם את לב האבן ונתתי לכם **לב בשר**

השם השם למענך עשה, ובנה ציון חמדת קריתנו, ברוב נוראות שלח ממרום עזר והראנו נפלאות אמן שנת **יתגדל ויתקדש שמה ר בא בעלמא לפ"ק** השם פתח לנו שערי גאולה ותשלח לנו ישועה במהרה אמן

■ ■ ■

ב"ה

הקדמה

מראשית בריאת שמים, ותחולל ארץ ותבל וכל אשר במים, מאז צפה הקב"ה באדם מבחר הבריאה ויפח באפיו נשמת חיים, ובראותו שהוא עתיד לחטוא ולפני זעמו לא יתקיים, המציא לו תרופה היא התורה הק' קדומה משנות אלפים, היא תטהרנו מטומאה כמקור מים חיים, ובצאת ישראל מטומאת מצרים, הביאם אל הר חמד אלקים לשבתו וְאֵתָהּ מֵרַבּוֹת קוֹדֵשׁ מֵלֵאכֵי שָׁמַיִם, אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה והנחילנו אותה ע"י נאמן ביתו והלבישנו עדי **עֲדָיִים**

שמעו וענו נעשה ונשמע וקבלו עליהם שתי תורות, שבכתב ושבעל-פה מסיני מסורות, עליהם ועל זרעם עד סוף כל הדורות, ומאז למדו בעל-פה להבין ולהורות, ואח"כ נתמעטו הלבבות מרוב הקורות, וחששו שלא תשתכח אמרות הטהורות, והתירו לכתוב והי' לזכרון לדורות, למען תהיה תורת השם תמימה משיבת **נפש**

נחית עיר וקדיש, הוא רבינו הקדוש, ונחה עליו רוח השם רוח חכמה ובינה, פסל לן טורי שיתא בדעת ובתבונה, אשרי נושא ונותן בכסף משנה באמונה, בזכות לימודה יבואו לציון ברנה. ותחלה היתה בבית גנזים (ממונה) [טמונה], עדי קמו הגאונים הר"ב והתוספות יו"ט ערכו לחמה מסכו יינה, צרפו ולבנו הדברים והעמידו המשנה על מכונה, וימים רבים לישראל ללמוד משניות בחבורה בכל עיר ומדינה, ומאז לא פסקה לימוד מכל חכם ונבון

הנה כהיום נתחדשו אנשי מדע החסידי ברסלב לעשות חבורה משניות ללמוד בחבורה ולעשות סיום בכל עשרה ימים על סדר אחד משייתא סדרי משניות אשר בנה רבינו הקדוש נ"ע מלך המשנה, והנה היא רחבת ידיים לפנייהם – לסחור באמונה בכסף משנה, ירדפו לדעת מה ששנו חכמים בלשון המשנה, יחישו מעשייהם כאיש אשר ירכב במרכבת המשנה, וענתה במ צדקתם כי יבואו על שכרם שכר **משנה**

קסת הסופר

פתיחה

אנשי קודש ונטעי נעמנים, התעוררו ברעיונים נאמנים, נחה רוח השם עליהם, ואור תורה זרח בלבביהם, וישימו עצה ליסד חבורה משניות, קול יתנו בבית השם בראש הומיות, ללמוד בחבורה, בהוד ותפארה, ולסיים ג' פעמים שיתא סידרי משנה לתקופת השנה, בקול תודה ורנה, לאלקים חיים ומלך עולם, שהנחילנו תורת אמת וחיי עולם, כי אין להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה, ועי"ז יתברכו ממקור הברכה. ומי שאין לו חלק בתורתו, מה יענה ליום פקודתו, יום יפקד מעשהו, על זמנו היקר שהלך בתוהו, רק בתורת ה' יהגה למען מענה ימצא בפיהו, עת ישאלוהו, עתים לתורה קבעת, במצותיו אם יגעת, זאת היא מנת חלקו, והלך לפניו צדקו, בהתהלכו תנחה אותו, ולהאיר נשמתו ליום התחיה, והיה כגפן פוריה, בעדן גן אל-הים מסוכתו, וענתה בו צדקתו, ושכר תורתו, לישב בין הצדיקים, המלאים זיו ונוגה מפיקים, עטרותיהם בראשיהם ורוח אלקים על פניהם, בפרט לימוד המשנה כחה נשגבה, להצילו מלהט יום הבא, ע"י אשר בן יעקב אבינו ע"ה כמו שהביא הגאון הגדול החכם ה"ר חיים יוסף דוד אזולאי זצ"ל בספר "שם הגדולים" – באשרי כי אשרוני בנות ותקרא שמו אשר, כי לאה אמנו ראתה ברוה"ק כי אשר בנה יהיה ממונה להציל לומדי המשנה מגיהנם, וזהו: אשרוני בנות – רומז על הגהינם, כמו שכתוב: לעלוקה שתי בנות וכו', לכן: ותקרא שמו אשר.

ובספר "עבודת הקודש" להגאון הנ"ל, מביא גם כן רמז לזה מפסוק: מאשר **שמנה** לחמו – **שמנה** אותיות **משנה**, היינו: אשר הוא הממונה על לומדי המשנה להצילם מן הגיהנם.

מעתה האספו יראי השם ללמוד סדרי המשנה בעוז והדר, איש לרעהו יאמר חזק – מעשה ידיך אל תרף, ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים ככל הכתוב לחיים, להאיר הנשמה כלבנת הספיר וכעצם השמים, והשם יעזרנו בזכותה לקבץ נפוצות יהודה ואפרים, לעיר הקודש ירושלים, במהרה בימינו, אמן.

■ ■ ■

[חרוזי 'ששה סדרי משנה']

ששה סדרי משנה
זרעים מועד נשים ניזקין קדשים טהרות
כולם ניתנו למשה מסיני

שוכן **ש**חקים **ה**כון
סוכת **ד**וד **ר**ועה **י**שראל
מהר **ש**מח **נ**פשו **ה**נאנחה
זכור **ר**חמיך **ע**נה **י**דייך **מ**מרומים
מהר **ו**הבא **ע**ת **ד**ודים
נחלת **ש**י **י**נחלו **מ**משנתם
נא **י**גדל **ז**כותם **י**רום **ק**רנם **נ**תיבתם
קבץ **ד**גלי **ש**בטי **י**שורון **מ**גלותם
טוב ומטיב **ה**רם **ר**אשם **ו**עטרת **ת**פארתם
כבירים **ו**ישרי **ל**ב **מ**חברת
נעימה **י**שרים **ת**מימים **נ**ועדו **ו**נתאספו
לכבוד **מ**לכינו **ש**וכן **ה**מרומים
מחברת **ס**גולות **י**שורון **נ**צח **י**צליחו
אמן

אמר רבותינו ז"ל (= בבא מציעא לג, א):

משנה מדה ונוטלין עליה שכר
ולעולם הוי רץ למשנה

מי **ש**רוצה **נ**פשו **ה**צל
מכל **ד**יני **ה**גהינם
ולהנחיל **נ**פשו **ו**נשמתו **ט**ובות **ל**נצח **י**שים **נ**כחו
עומק **ל**ימוד **י**דידות **ה**משניות
שכך **כ**תבו **ר**בותינו

קסת הסופר

ועתה לכבוד עוז והדרת לימוד משנתנו

התאספו והתחברו האנשים

רודפי צדק

ליסד מחברת שונים נועם הלכותיה

לנחל מגבתי שחק נועם הנצחי

אמרו חכמינו ז"ל (שבת דף לא, א): מאי דכתיב

והיה אמונת עתך חוסן ישועות חכמת ודעת

יראת ה' היא אוצרו

אמונת - זה סדר זרעים, עתך - זה סדר מועד, חוסן - זה סדר נשים, ישועות - זה סדר נזיקין, חכמת - זה סדר קדשים, ודעת - זה סדר טהרות. ואפילו הכי, אי איכא יראת ה' - אין כו', עד כאן

ותיקים הנכבדים 'ראי השם

אהבו משנה ובה נצח תדבקון

עונתה תנצורו כמצות

חכמינו ותטהרו סיגי נשמותיכם

'גדל שרכם וש"י עולמות תנחלו

חבור כל משניות תלמדו

ודרשו דיניה עדי תסיימו

אום מייחליך ומייחדיך נוצרי תורתך

זרע רחומיך על ישועתך מקוים

עטרת תפארת כליל

משובח ומפואר על דורשיך

קסת הסופר

חזק ואמץ סגולת נחלתך
נצח שמרם תברכו מברכותיך

יטו שכמם ויקבלו עול והדרת תורתך
נועם זיו יקר קדושתך יקר נחלתך

חדשינו כקדם מקדשך תכונן
קומם דביר שכנית יופי משכנותיך

והננו דעת עומק תורתך
טוב הרים ראש וקרן תמימיך

■ ■ ■

ויענו כל החבורה יחדיו ויאמרו:

משנה מאד יקרת,
בעינינו נכבדת,
מנופת צוף וכל טעם,
אורך מאיר כתרשיש ושוהם,
פירותיך נחמדים ונפלאים,
כעץ שתול על פלגי מים,
ועל יובל שרשי זרעים

ששה יריעותיך רוקמו
כיריעות תכלת וארגמן,
ריח שלמותיך כריח קנה וקנמון,
לחמך לחם משנה
לבב אנוש תומך וסועד,
ישבעו ויתענגו מטובך
כאשר ישמחו ויתענגו בימי מועד

נשמת ההוגה בכ תאיר כעצם השמים,
אמרותיך אמרות טהורות מזוקקות שבעתים,
קדומים משנות אלפים,

קסת הסופר

שאי עיניך כולם נקבצו באו ועדיך ניגשים,
 לראות במוראך
 כי נאווה היא ממראות הצובאות שצבאו ה**נשים**

י'ושבי צלך יוצלו מאש לא נופח
 על ידי אשר בן יעקב,
 תטהרנו מכל טומאה ומכל עקוב,
 אשרי ההוגה בך ומחשבה בעצה יכון,
 אז תצילנו מכל פגע רע ומכל **נזיקין**

ובזכות לימודך יבנה עיר ציון וירושלים,
 ויקבץ נפוצות יהודה ואפרים,
 ואז נגילה ונשמחה כולנו
 בשוכנו הארבעה חרשים,
 ונזכה לחזות בנועם ד'
 ולבקר בהיכלו בקודש ה**קדשים**

תתגדל ותתנשא כבוד מלכנו,
 ואל נחלת אבותינו ימהר להביאנו,
 אז נזכה יופי חכמתך אלינו להראות,
 ונתקדש בקדושתך בקדשים ו**טהרות**

■ ■ ■

משנה

מלאכי שמים נאצלים העליונים
 מתחלה שאלו נתינת התורה
 מצד ש'יודעים נסתרות החכמה
 משה שליח נאמן היה
 מתשובות ש'השיבם נצח המלאכים
 מצד ש'הם נעדרי היצר
 מעתה ש'קדו נועם הלכותיה
 מעלתה ש'בחו נבוני התלמוד

מתן שכרה נכון הרבה

ממלך שמים נותן התורה

■ ■ ■

ב"ה

תקנות החבורה

תקנות קבועות נחמדות ויפות תקנו

האנשים חכמים בהסכמות ורצון ראשי החבורה

- א. ראשון לציון לחלק המשניות לכל אנשי החבורה כמבואר בהתקנות מעיל.
- ב. האנשים שלא ישיגו לימוד המשניות וכן הנשים מחויבים ליתן עשרה זהובים בכל שנה, ואז יהיה חלקם שוה עם הלומדי משניות, כמאמר: בצל החכמה בצל הכסף.
- ג. אפילו לומדי משניות לא יפחתו מן שלושה קאפ[יקעס] בכל יום כופר קטן כנ"ל.
- ד. כל אחד מחויב ללמוד ג' פרקים משניות בכל עשרה ימים בכדי שלא יהיה עיכוב על ידו.
- ה. מי שרוצה (לקנות) [לכנס] להחבורה - לא יפחות מן ח"י זהו[בים] מעות.
- ו. מי שרוצה לכתוב בנו בפנקס - לא יפחות מחצי ר"כ (= רובל כסף), וצריך ליתן א' קאפ[יקעס] בכל שבוע עד החתונה, ואחר החתונה הוא שוה לכל אנשי החבורה - לקיים כל התקנות.
- ז. מי שיזכה לבן או לבת או בר מצוה או אירוסין לבן או בת - יתן לפח[ות] ח"י זהובים, והמוסיף יתברך ממקור הברכות.
- ח. מי שיזכה לבנות או לקנות בית - יתן לא פחות ב' פעמים ח"י זהובים, ויכון בחסד ביתו ויזכה לישב בביתו בהשקט ובטח.
- ט. לתוקף וקיום וחזוק החבורה יעשו סעודה בח"י תשרי (= יום הילולא של רבינו הקדוש מוהר"ן מברסלב), וכל אחד מחויב ליתן א' זהוב על הוצאות הסעודה, והמותר יוקח מן מעות החבורה - כדי לעשות אותה בכבוד והדר לכבוד הסיום כוללות מכל השנה.
- י. התקנה הכוללת: הלומד משניות מחויב ליתן שלושה קאפ[יקעס] בכל עשרה ימים, ומי שאינו לומד מחויב ליתן בכל שבוע חמשה קאפ[יקעס].
- יא. עד זמן הסעודה מחויב כל אחד לסלק כל המגיע ממנו, ואם לא יתן שני שנים רצופות רשות להעבירו מהחבורה.
- יב. מי שיחלה ח"ו ויגיע קיצו ילכו אנשי החבורה ללמוד משניות מעת הפטירה עד פרידת הנפש לשורשה, לכן בכל שבעה ילכו לשם מנין להתפלל ערב ובוקר וללמוד משניות - ואחד מהם יאמר קדיש. ואחר שבעה יעשו גורל לאמר קדיש אחריו כל השנה. ואם יהיה לו אב או אם ישכור אחר תחתיו למלאות מקומו באמירת הקדיש. וכל י"ב חודש יש להנפטר חלק בשכר לימוד המשניות.

■

מעשה נורא

להודיע לבני האדם מעלת לימוד המשניות אחר נשמת הנפטר

ראוי להעתיק בהפנקס מעשה נפלאה מה שאירע בימי הרב הקדוש ר' יצחק קאמינקער, אחיו של הרב הקדוש ר' יוסף קאמינקער מגדולי תלמידי הבעש"ט זצ"ל זי"ע ועכ"י.

אחד היה קצת עושר, וכשבא סמוך לימי זקנה, חשב בלבו: מה עשיתי כל ימי חיי וכיליתי שנותי בהבל וריק, בלא תורה ומעשים טובים. ועלה בדעתו ליתן צדקה בסתר, והניח בכל יום בכיס של תפילין של ר' יצחק הנ"ל אַ טאָליר. ומצא ר' יצחק הנ"ל המעות פעם ושתיים, ואמר בלבו: מי הוא זה שנותן המעות לכיס של תפילין שלי. וביקש מהשמש שיתן עינו בכיס של תפילין שלו מי ממשמש בו בעת התפילה, ולא תגלה לשום אדם בלעדי.

[והשיג השמש על זה, עד שראה שזה האיש היה ממשמש בכיס של טלית ותפילין של ר' יצחק הנ"ל], ואחר התפילה גילה לר' יצחק אותו האיש, והתחיל ר' יצחק לקרב אותו וללמוד עמו ששה סדרי משנה, וכל פרק שלמד עמו חזר עמו כמה פעמים, עד שהיה שגור בפיו וכו'. וקנה עצמו לה'חברה-משניות' והיה לומד עד יום מותו. וכשנפל למשכב הלך ר' יצחק לבקרו, והכריח אותו ר' יצחק שיתן לו תקיעת כף שיתראה אליו בכל עת וכו'. והמנהג היה בעיר הזאת בעת הגסיסה באים כל החברה-משניות ולמדו משניות, ובמשך השלושים גמרו כל המשניות בעד נשמתו. ולאחר שלושים נראה לר' יצחק, ושאל אותו: היכן מנוחתו. ואמר: מנוחתי בין הצדיקים בגן עדן, ואמת - את הכל תקנתי בחיים, רק דבר אחד נשאר עלי שלא תקנתי - והחברה בלימודם בעדי תקנו הדבר וכו', עד כאן המעשה.

מעתה כל אדם יתעורר עצמו להיות בהחברה משניות ולקיים כל התקנות, כי זה כל האדם לחשוב על אחריתו, לעשות טובה לנשמתו אחר פטירתו.

ב"ה

חידה מבעל-המחבר הפנקס

שלושה המה מטיבי סע'ד והרביעי עולה על גביהם /
רעים אהובים שוכנים יחד על פא'ה האח'ת וברכ'ות רבות לפניהם /
יטיבו מטובם למהלכים אחריהם /
לא ידחו בלך ושוב ומח'ר אתן, ולא יאחרו לשלם לעובדיהם /
ובעוד השביתה ירומו בכבוד קרניהם /
כי הם אדירים ורב טוב לפניהם /
דוק היטב תשכ'ח שמותיהם /
רבי לא שנה תלמידיו מנ[ין] ל[הם] - שבכלל דבריו דבריהם

הראשון יקום על פי שנים /
מקורו מקור חיים /
ובעת אשר יבד על הארץ מן השמים /
כל מלכי ארץ השתחוו אפים /

מ[י]מינו כלה נאה, ומשמ(ו)אלו הורג נפש והוא בינתים /
 שני מקימי ראשיהם שוה, ורגליהם אחת גדולה מן השניה בעשרה כפלים /
 ופקודתם ביד מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים

השני גדול ומהולל מאוד מן הגבור המכניע שני שרים גדולים אשר המלך הגדול שנתקדש בשלש מימי' מחולפים נפחד
 ויגר מפניהם /

ובמקום גדולתו שם אתה מוצא ענוותנותו להטיב לקטן וגדול ולשמוע לדבריהם /
 כל באי עולם העולים והיורדים ישאו אליו עין כעבדים אל אדוניהם /
 והוא שוה ומשוה קטן וגדול, ואין מחלק ב[י]ניהם

השלישי גבור ורב כח, אש מלפניו תלך והוא ישקיט ומי ירשיע /
 שמו כשם רבו ובין שנים יכריע /
 סרסורו הדור בלבושו בחמש חליפות שמלות בעת בואו להפגיע /
 פריו ה' קודש הילולים בעת אשר נקמת ה' בו הופיע /
 בעבורו הפיץ ענן אורו, וכבודו והדרו לא המניע /
 עליו אבלו כל בית יעקב, וכל עין יזל דמוע /
 שם הגיבור מושל בכל, ואחר כלות כל ח' גם שם שמו הטוב מודיע

הרביעי אין ערוך אליו, עליו נבנה בנין גדול תחתים שניים ושלישים /
 וכאשר פקד ה' על צבא המרום - שם דרכו להלוך בין בני שלשים /
 ויעזוב כל אשר לו ביד איש אשר היה באמנה אתו ולא הגיע לחמישים /
 בעבורו נעלב יוצר המאורות ומטיל חלשים /
 ואחז ביד משפט לאיש אשר שם (- אולי צ"ל: שר) עם אלה-ים ואנשים

תם

ידיעת צוף חידתי קלה בעיני לבונים

שמעו (כן אמרי) [מאמרי] ענייני וכולם לבונים

[עד כאן]

רב תודות לספרייה הלאומית של אוקראינה - על שם ורנדסקי (Vernadsky) - בקייב הבירה, ולד"ר אירינה סרגייבה, מנהלת האוסף היהודי בספרייה, על העזרה האדיבה.
 תודה מיוחדת לדידנו היקר, רב פעלים לתורה ולתעודה, ר' ישראל נחום קרלינסקי, על המסירות העצומה - בחפץ לב ורוח נדיבה. ולמר בנימין לוקין, איש הארכיון המרכזי
 לתולדות העם היהודי, על המידע שניתן בכל עת בעין טובה.

כל פעל ה' למענהו

קסת הסופר

אנו מעונינים להרחיב את מעגל מנויי הגליון. שילחו את הגליון למכריכם והציעו להם להצטרף לרשימת התפוצה.

גיליון מספר 13 יצא לאור אי"ה ביום ו', ה' באב ה'תשע"ע.

© יו"ל על ידי מערכת "שיבולים" כל הערה, השגה, ביקורת, תגובה, הצעה, תתקבל בברכה.

כתובת המערכת: 7Shibolim@gmail.com